

PATVIRTINTA
Biržų rajono savivaldybės tarybos
2019 m. d.
sprendimu Nr.T-

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 M. BIUDŽETO ĮVYKDYMO
ATASKAITOS IR FINANSINĖS VEIKLOS
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

Biržų rajono savivaldybės 2018 m. biudžeto pajamų, gautų dotacijų, mokesčių ir sandorių, planas įvykdytas 102,6 proc. Mokesčių pajamų planas įvykdytas 104,4 proc., iš jų: pajamų ir pelno mokesčių planas įvykdytas 101,1 proc. Turto mokesčių planas įvykdytas 152,8 proc., iš jų: žemės mokestis – 192,3 proc., paveldimo turto mokestis – 113,7 proc., nekilnojamojo turto mokestis – 100,8 proc. Prekių ir paslaugų mokesčių planas įvykdytas 92,2 proc. Kitų pajamų planas įvykdytas 104,6 proc., iš jų: pajamų už prekes ir paslaugas planas įvykdytas 97,4 proc., nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinius vidaus vandenų telkinius planas įvykdytas 136,7 proc. (planas – 227,0 tūkst. Eur, įvykdyta – 310,4 tūkst. Eur). 2018 m. Biržų rajono savivaldybės taryba sprendimu atleido nuo minėto mokesčio mokėjimo biudžetines įstaigas, valstybines ir Savivaldybės viešąsias sveikatos priežiūros įstaigas ir viešąsias įstaigas, kurių steigėja yra Biržų rajono savivaldybė, religines bendruomenes už žemę prie joms sugrąžintų pastatų ir statinių, jei šie pastatai ir statiniai nenaudojami ūkinei komercinei veiklai, valstybinės žemės naudotojus ir nuomininkus, kuriems apskaičiuotas 2018 m. šis mokestis buvo ne didesnis kaip 1,5 Eur, valstybinės žemės naudotojus ir nuomininkus, kuriems prievolė mokėti žemės nuomos mokestį pasibaigė iki 2013 m. mokestinio laikotarpio ir nesumokėtų prievolių ir delspinigių likutis yra ne didesnis kaip 1,5 Eur. Dėl šios suteiktos lengvatos (pagal deklaracijas) Savivaldybė negavo 0,05 tūkst. Eur šio mokesčio.

Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų planas įvykdytas 138,0 proc. (planas 10,0 tūkst. Eur, o įplaukė 13,7 tūkst. Eur).

Savivaldybės biudžeto pajamų planas metų pradžioje buvo 24 592,6 tūkst. Eur, metų pabaigoje – 25 497,0 tūkst. Eur. Per metus Savivaldybės tarybos sprendimais 146,5 tūkst. Eur buvo padidinti turto mokesčiai (iš jų: 100,0 tūkst. Eur – žemės mokestis, 4,5 tūkst. Eur – paveldimo turto mokestis ir 42,0 tūkst. Eur – nekilnojamojo turto mokestis). Kitų pajamų planas buvo padidintas 211,0 tūkst. Eur, iš jų: 1,0 tūkst. Eur – palūkanos už paskolas, 142,0 tūkst. Eur – nuomos mokestis už valstybinę žemę, Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimais 78,5 tūkst. Eur padidintas (skirtumas tarp padidinimų ir sumažinimų) pajamų už prekes ir paslaugas planas, 33,0 tūkst. Eur – sumažintas vietinių rinkliavų planas, 20,0 tūkst. Eur – padidintas pajamų iš baudų, konfiskuoto turto ir kitų netesybų planas, 2,5 tūkst. Eur – padidintos kitos neišvardintos pajamos. Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų planas tarp padidinimų ir sumažinimų liko nepakitęs, tačiau atskirų mokesčių planas keitėsi: 1,9 tūkst. Eur – padidintas žemės realizavimo pajamų planas, 5,9 tūkst. Eur – padidintas gyvenamųjų namų realizavimo pajamų planas, 0,1 tūkst. Eur – transporto priemonių realizavimo pajamų planas, 0,1 tūkst. Eur – kitų atsargų realizavimo pajamų planas ir 8,0 tūkst. Eur – sumažintas kito ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamų planas.

Savivaldybės dotacijų planas 2018 m. pabaigoje buvo 10 239,2 tūkst. Eur, iš jų: Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų – 1 271,5 tūkst. Eur. Specialios tikslinės

dotacijos valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti planas pagal teisės aktus (su padidinimais ir sumažinimais) sumažėjo 34,8 tūkst. Eur, o per metus minėtos dotacijos planas buvo 2 439,2 tūkst. Eur, panaudota 2 339,3 tūkst. Eur. Dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti metų pradžioje planas buvo 4 733,4 tūkst. Eur, pabaigoje – 4 876,6 tūkst. Eur. Iš jų 4,9 tūkst. Eur mokymo lėšų Tarybos sprendimais buvo perkelta kapitalui formuoti. Kitų tikslinių dotacijų planas metų pradžioje buvo 40,6 tūkst. Eur, o metų pabaigoje – 1 619,4 tūkst. Eur, panaudota 1 591,7 tūkst. Eur, iš jų: einamiesiems tikslams dotacijos ugdymo reikmėms savivaldybių mokykloms (klasėms), skirtoms šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ir kitoms savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti per metus planuota ir panaudota 24,5 tūkst. Eur, išlaidoms, susijusioms su pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimu apmokėti, gauta 43,7 tūkst. Eur, panaudota 32,8 tūkst. Eur, vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti planas 483,0 tūkst. Eur, o panaudota 482,5 tūkst. Eur, specialios dotacijos privalomųjų saugumo priemonių neversliniuose kiaulininkystės ūkiuose taikymo įvertinimo ir sklaidos apie afrikinį kiaulių marą išlaidoms gauta 0,5 tūkst. Eur, panaudota 0,5 tūkst. Eur, dotacijos skirtos asbesto turinčių gaminių atliekų surinkimui planuota ir panaudota 5,5 tūkst. Eur. Prie kitų dotacijų einamiesiems tikslams rodoma gauta ir panaudota dotacija 7,6 tūkst. Eur iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, skirtų mokytojų, dirbančių pagal neformaliojo vaikų švietimo (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo) programas savivaldybių mokyklose, kurios yra priskirtos Lietuvos respublikos švietimo įstatymo 41 straipsnio 13 dalies 2 punkte nurodytoms mokyklų grupėms ir kurių teisinė forma yra biudžetinė įstaiga, darbo apmokėjimui. Kitų dotacijų turtui planas 24,9 tūkst. Eur, iš Aplinkos ministerijos vandens transporto priemonių nuleidimo vietos įrengimui gauta 6,0 tūkst. Eur, lėšos bus panaudotos 2019 m.

Specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybės turtui įsigyti kitos tikslinės dotacijos planas 1 062,3 tūkst. Eur iš Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos planuota 1 046,2 tūkst. Eur, panaudota 1 045,9 tūkst. Eur – vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, dotacijos savivaldybių projektams, susijusiems su būstų prijungimu prie centralizuotos nuotekų surinkimo infrastruktūros 29,9 tūkst. Eur gauta 2017 m. gruodžio mėn., 2018 m. planuota gauti ir panaudoti 16,1 tūkst. Eur (bendra planuojama asignavimų suma 46,0 tūkst. Eur), lėšos 2018 m. negautos, panaudota 19,9 tūkst. Eur, projektas bus tęsiamas 2019 m.

Dotacijos savivaldybėms iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų einamiesiems tikslams planas 183,7 tūkst. Eur, gauta 137,9 tūkst. Eur Europos Sąjungos finansinė parama projektams vykdyti, tame skaičiuje 2,5 tūkst. Eur (tai yra kompensacinės Europos Sąjungos paramos lėšos, išleistos iš savivaldybės biudžeto ir skolintų lėšų investiciniams projektams vykdyti ankstesniais metais), Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų turtui įsigyti planas 1 087,8 tūkst. Eur, gauta 1 301,8 tūkst. Eur, tame skaičiuje kompensacinės Europos paramos lėšos sudaro 103,0 tūkst. Eur. Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo pajamos ir asignavimai parodyti įskaitant praėjusių metų lėšų likutį 169,2 tūkst. Eur.

Grąžinta ministerijoms, jų departamentams ir kitoms institucijoms nepanaudotų dotacijų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti, iš viso 109,3 tūkst. Eur, iš jų: dotacijų lėšų, skirtų socialinėms išmokoms ir kompensacijoms mokėti ir socialinėms paslaugoms, buvo grąžinta 19,7 tūkst. Eur. Dėl mokyklų nelankymo, mokinių skaičiaus sumažėjimo dotacijos lėšų, skirtų socialinei paramai mokiniams, buvo

grąžinta 52,0 tūkst. Eur, lėšų socialinėms paslaugoms finansuoti grąžinta 29,1 tūkst. Eur, asignavimų savivaldybėms, skirtų asmenims ir šeimoms, nuomojantiems būstą iš fizinių ar juridinių asmenų, nuomos mokesčio daliai kompensuoti, grąžinta 0,2 tūkst. Eur. Dėl darbuotojų sergamumo taip pat liko nepanaudotų lėšų, skirtų žemės ūkio funkcijoms vykdyti, kurių grąžinta 3,3 tūkst. Eur. Už valstybės perduotos savivaldybėms valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės funkcijos vykdymą grąžinta 4,1 tūkst. Eur, specialios tikslinės dotacijos, skirtos neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimui, grąžinta 0,9 tūkst. Eur. Specialiosios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti grąžinta 0,1 tūkst. Eur, dotacijos skirtos išlaidoms, susijusioms su pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimu, grąžinta 10,9 tūkst. Eur, kadangi padidėjus 3 mokyklų klasių skaičiui, mokytojai nebuvo atleisti ir išeitinės pašalpos nebuvo išmokėtos.

2018 metų Savivaldybės biudžeto asignavimai buvo patvirtinti pagal 6 programas:

01 – Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa;

02 – Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programa;

03 – Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programa;

04 – Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programa;

05 – Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa;

06 – Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programa.

Savivaldybės 2018 m. biudžeto asignavimai įvykdyti 97,2 proc., iš jų bendroms valstybės paslaugoms skirtų lėšų panaudota 96,8 proc. Per metus gynybai skirtos lėšos buvo panaudotos 100,0 proc.; viešajai tvarkai ir visuomeninei apsaugai – 99,9 proc.; ekonomikai – 99,4 proc.; aplinkos apsaugai – 70,0 proc.; būsto ir komunalinio ūkio išlaidoms – 92,8 proc.; sveikatos apsaugai – 97,3 proc.; poilsiui, kultūrai ir religijai – 99,4 proc.; švietimui – 99,4 proc.; socialinei apsaugai – 97,4 proc. Pagal kai kurias valstybės funkcijas lėšos nepanaudotos dėl savivaldybės lėšų trūkumo biudžete, nes lėšų dalis, kuri liko ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, įplaukė kaip baigiamosios apyvartos, toliau vykdomi investiciniai projektai.

Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms liko nepanaudota 103,2 tūkst. Eur, prekėms ir paslaugoms – 134,7 tūkst. Eur, socialinėms išmokoms – 66,9 tūkst. Eur, kitoms išlaidoms – 29,9 tūkst. Eur, o sandoriams dėl materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo – 392,4 tūkst. Eur.

Savivaldybė materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti išleido 2 800,2 tūkst. Eur, iš jų: pastatams ir statiniams 2 598,8 tūkst. Eur, mašinoms ir įrenginiams – 176,4 tūkst. Eur, vertybėms – 7,9 tūkst. Eur, kitam ilgalaikiam materialiam turtui – 17,1 tūkst. Eur, nematerialiajam turtui – 4,1 tūkst. Eur, išlaidoms dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimo) – 365,4 tūkst. Eur.

Savivaldybės sumokėtos palūkanos bankams ir Finansų ministerijai už gautas ilgalaikes paskolas buvo 73,2 tūkst. Eur, subsidijos gamybai (Biržų autobusų parkui už pavėžėjimo nuostolius) – 125,4 tūkst. Eur, socialinėms išmokoms (pašalpoms) – 2 818,0 tūkst. Eur, kitoms išlaidoms – 403,5 tūkst. Eur.

Savivaldybės administracija ir Savivaldybės biudžetinės įstaigos 2018 m. vykdė projektus, įvairias programas ir pavedimus, kuriems buvo gauta lėšų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo, iš valstybės biudžeto (ministerijų) bendrojo finansavimo ir kitų lėšų iš institucijų ir fizinių asmenų.

Minėtų lėšų Savivaldybės administracija per 2018 metus gavo 6 666,0 tūkst. Eur iš šių institucijų bei fondų:

Pavadinimas	Suma tūkst. Eur
Aplinkos projektų valdymo agentūra	31,3
Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras	72,2
LR susisiekimo ministerija	110,5
Kūno kultūros ir sporto departamentas	13,0
Nacionalinė mokėjimo agentūra prie ŽŪM	326,4
LR kultūros ministerija	10,5
Latvijos Respublika	119,2
Lietuvos liaudies kultūros centras	9,4
LR švietimo, mokslo ir sporto ministerija	71,9
LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija	25,2
LR sveikatos apsaugos ministerija	3,8
Neįgalųjų departamentas prie SADM	66,7
Parama iš UAB, AB, TŪB	1,7
Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie SADM	4942,2
LR vidaus reikalų ministerija	3,1
Surinktas žemės nuomos mokestis	310,1
Surinktos vietinės rinkliavos	211,8
UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras	337,0
VISO:	6 666,0

Savivaldybės administracija ir biudžetinės įstaigos investiciniams projektams vykdyti per 2018 metus iš Savivaldybės išdo lėšų išleido 555,7 tūkst. Eur, iš jų: iš Savivaldybės skolinčių lėšų – 210,4 tūkst. Eur, iš grįžusių (išleistų ankstesniais metais) paskolų lėšų – 19,4 tūkst. Eur, savivaldybės biudžeto lėšų 325,9 tūkst. Eur; ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų projektams vykdyti išleido 1 057,2 tūkst. Eur.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. spalio 30 d. nutarimą Nr. 1287 Biržų rajono savivaldybei suteiktos paskolos valstybės vardu iš Šiaurės investicijų banko lėšų buvo įvykdytas Biržų miesto nutekamojo vandens valymo įrenginių rekonstravimo projektas, kuris 2004 m. buvo baigtas. Iš viso šios paskolos (valstybės vardu) lėšų nuo projekto įgyvendinimo pradžios gauta ir panaudota 1 868,0 tūkst. Eur. Paskola buvo suteikta 22 metams, įskaitant 10 metų atidėtą paskolos grąžinimo laikotarpį. 2010 m. Savivaldybė šią paskolą pradėjo grąžinti, o 2018 m. šios paskolos buvo grąžinta 149,4 tūkst. Eur. Metų pabaigoje šios paskolos negrąžintas likutis buvo 597,8 tūkst. Eur.

Pagal 2014 m. gruodžio 22 d. Savivaldybės ir AB SEB banko sutartį investiciniams projektams finansuoti paimta paskola 722,9 tūkst. Eur. 2018 m. grąžinta 144,8 tūkst. Eur, metų pabaigoje negrąžintas paskolos likutis 433,3 tūkst. Eur.

2015 m. paimta iš AB Šiaulių banko refinansavimui paskola – 1 129,5 tūkst. Eur. Paskola bus pradėta grąžinti 2019 m.

2015 m. Savivaldybė pasirašė naują paskolos sutartį su AB Šiaulių banku ES investiciniams projektams vykdyti. 2018 m. projektams vykdyti šios paskolos buvo išimta 159,3 tūkst. Eur. Likutis metų pabaigoje sudarė 482,8 tūkst. Eur.

2010-2013 m. buvo paimta 534,4 tūkst. Eur ilgalaikės paskolos valstybės vardu dalį iš Finansų ministerijos (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 10 d. nutarimą Nr. 239 „Dėl paskolų investicijų projektams, bendrai finansuojamiems Europos Sąjungos fondų lėšomis, finansuoti suteikimo“ 6 punktą) Savivaldybės investiciniams projektams vykdyti. 2018 m. grąžinta 28,1 tūkst. Eur. Paskolos likutis metų pabaigoje sudarė 450,0 tūkst. Eur.

Tiems patiems tikslams pagal Savivaldybės ir Finansų ministerijos 2011 m. gruodžio 16 d. sutartį (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 23 d. nutarimą Nr. 1352 „Dėl paskolų investicijų projektams, finansuojamiems bendrai su Europos Sąjungos fondų lėšomis, finansuoti suteikimo“ 4 punktą) negrąžintos paskolos likutis metų pradžioje sudarė 504,5 tūkst. Eur. 2018 m. grąžinta 28,0 tūkst. Eur, paskolos likutis metų pabaigoje – 476,4 tūkst. Eur.

2014 m. kovo 31 d. buvo pasirašyta dar viena sutartis tarp Savivaldybės ir Finansų ministerijos (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. vasario 26 d. nutarimą Nr. 181 „Dėl valstybės perskolinamų paskolų valstybės investicijų projektams, bendrai finansuojamiems su Europos Sąjungos fondų lėšomis, finansuoti suteikimo“) ir gauta 286,0 tūkst. Eur paskola. 2018 metais grąžinta 15,1 tūkst. Eur, metų pabaigoje likutį sudarė 256,0 tūkst. Eur.

Metų pabaigoje Savivaldybė iš viso buvo skolinga 3 825,8 tūkst. Eur paskolų lėšų.

Savivaldybės skola 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 4 488,8 tūkst. Eur. Didžiausią mokėtinų lėšų dalį sudaro negrąžintos paskolos, socialinės išmokos. Kai kurių straipsnių skolos yra sumažėjusios, ryškesnį skolų sumažėjimo rezultatą lėmė išmokėtas gruodžio mėn. atlyginimų įsiskolinimas (lyginant su 2017 m. šis rodiklis sumažėjo 67,5 tūkst. Eur), socialinio draudimo įmokos (lyginant su 2017 m. šis rodiklis sumažėjo 48,3 tūkst. Eur), subsidijos gamybai (lyginant su 2017 m. šis rodiklis sumažėjo 5,1 tūkst. Eur), prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos (lyginant su 2017 m. šis rodiklis sumažėjo 17,5 tūkst. Eur), materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos sumažėjo 33,6 tūkst. Eur. Padidėjo skola komunalinėms paslaugoms 9,9 tūkst. Eur, išlaidos kitiems einamiesiems tikslams (lyginant su 2017 m. šis rodiklis padidėjo 11,0 tūkst. Eur), gatvių priežiūrai ir socialinių būstų remontui – 19,7 tūkst. Eur, gyvenamųjų vietovių viešojo ūkio išlaidų skola 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 100,8 tūkst. Eur (tai 34,1 tūkst. Eur daugiau negu 2017 metų pabaigai), ryšių paslaugų skola padidėjo 1,5 tūkst. Eur, mitybos išlaidos – 0,6 tūkst. Eur. Mokėtinų sumos, kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, 2017 m. pabaigoje sudarė 1,5 tūkst. Eur, 2018 m. pabaigoje pradelstų mokėjimo sumų nebuvo. Didžiausią gautinų sumų dalį sudaro tėvų skolos už vaikų išlaikymą ikimokyklinėse įstaigose per gruodžio mėn.

Neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio dalis priskaičiuota išmokėti 2019 m. sudaro 19,4 tūkst. Eur, socialinio draudimo įmokoms – 6 tūkst. Eur, iš viso 25,4 tūkst. Eur.

Biržų rajono savivaldybės administracija 2018 m. disponavo, Savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios, Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir kitų sveikatos apsaugos programų lėšomis.

Privatizavimo fondo lėšos sudaro 0,5 tūkst. Eur. Privatizavimo fondo lėšos gautos už privatizuotą Savivaldybės turtą ir banko palūkanas.

Specialiosios savivaldybės aplinkos apsaugos programos pajamas sudaro 80 proc. į Savivaldybės biudžetą įplaukusių mokesčių už aplinkos teršimą, mokestis už kitą žemės, vandens telkinių bei kitų gamtos išteklių nuomą, mokesčiai už sužalotus ar sunaikintus želdinius ir kt. Programa vykdoma pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą išlaidų sąmatą. 2018 m. šiai programai vykdyti išleista 57,7 tūkst. Eur biudžeto lėšų.

Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos pajamas sudaro 20 proc. į savivaldybės biudžetą įplaukusių mokesčių už aplinkos teršimą, 20 proc. už kitus valstybinius gamtos išteklius, Tarybos sprendimais skiriamos savivaldybės biudžeto lėšos ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšos. Šios lėšos naudojamos pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą išlaidų sąmatą gyventojų sveikatos ugdymo programoms vykdyti ir mokyklų medicinos punktams išlaikyti bei kitoms gyventojų sveikatos gerinimo priemonėms įgyvendinti. Šiai programai vykdyti iš Savivaldybės biudžeto panaudota 11,4 tūkst. Eur.
